

Doca

Stichting Dokumentatiecentrum Arnhem

Bentinckstraat 31

6811 EE Arnhem

Tel. 026-3516533

E-mail: doca@antenna.nl

Website: www.doca.nl

Triodos Bank: NL88 TRIO 078 6870 990

De Arnhemse Diaconessenkerk kreeg op 2 december 2012 het predicaat
'Fairtrade kerk'

Millenniumactiviteiten in Arnhem Supplement 2012

Toelichting

Op 26 januari 2009 besloot de gemeente Arnhem zich aan te sluiten bij de Millenniumgemeenten in Nederland. Daarmee gaf Arnhem gehoor aan de oproep van de Verenigde Naties en de landelijke overheid om vooral op lokaal niveau een bijdrage te leveren aan het behalen van de VN-Millenniumdoelen. Juist de lokale overheid staat immers het dichtst bij de bevolking waar het gaat om het ondersteunen van initiatieven op het gebied van internationale samenwerking en duurzame ontwikkeling. Bovendien kan een gemeente als grootverbruiker het goede voorbeeld geven op terreinen als duurzaam inkopen, duurzaam bouwen, energiebesparing en eerlijk beleggen.

Aan het Millenniumbesluit van de gemeente Arnhem ging onder meer een inventariserend onderzoek vooraf van de Stichting Doca naar activiteiten in Arnhem op het gebied van de Millenniumdoelen vanaf het jaar 2000. Die inventarisatie was indrukwekkend. Niet alleen omdat het ging om vele honderden vanuit de bevolking georganiseerde acties en campagnes, maar ook vanwege de diversiteit aan initiatieven: van energiebesparing op wijkniveau tot inzamelingsacties voor armoedebestrijding en van gezondheidsprojecten in Mali tot scholenbouw in Tibet.

De conclusie die de gemeenteraad uit dit overzicht trok was dat Arnhem in praktijk eigenlijk al een Millenniumgemeente was en dat het er nu om ging om – mede gelet op gesloten convenanten met het Rijk – een en ander te formaliseren. Met dat doel is per 1 september 2009 een gemeentelijke Millenniumcoördinator aangesteld.

Vanwege de noodzaak om de Millenniumdoelen op de (politieke) agenda te houden is bij Doca besloten om jaarlijks een supplement op te stellen en daarmee bovengenoemd onderzoek actueel te houden. Bovendien kunnen de jaaroverzichten als naslagwerk fungeren wanneer het gaat om inzicht te verkrijgen in de Millenniumactiviteiten die in Arnhem jaarlijks plaatsvinden.

Behalve de tabellen die op de navolgende pagina's zijn uitgesplitst naar de 8 verschillende Millenniumdoelen, is er ook een aparte tabel gemaakt die laat zien wat de gemeente Arnhem in het voorbije jaar heeft ondernomen om de verschillende Millenniumdoelen onder de aandacht van de plaatselijke bevolking te houden.

VN-Millenniumdoelen

1.	Extreme armoede en honger zijn in 2015 gehalveerd
2.	Alle jongens en meisjes gaan in 2015 naar school
3.	Mannen en vrouwen hebben in 2015 dezelfde rechten en kansen
4.	Kindersterfte is in 2015 met 66% afgenomen
5.	Moedersterfte is bij zwangerschap in 2015 met 75% afgenomen
6.	De verspreiding van Aids, malaria en andere dodelijke ziektes zijn in 2015 gestopt
7.	In 2015 leven meer mensen in een duurzaam leefmilieu, hebben schoon drinkwater en leven er 100 miljoen mensen minder in krottenwijken
8.	Er is meer eerlijke handel, schuldverlichting en hulp in 2015

Bron: www.millenniumgemeente.nl

Arnhem, maart 2013

Ed Bruinvis
Stichting Doca

Millenniumdoelen algemeen

Op 26 januari 2009 nam de gemeenteraad van Arnhem het besluit om Millenniumgemeente te worden.

Wat ondernam de gemeente Arnhem in 2012 om de Millenniumdoelen meer bekendheid te geven onder de Arnhemse bevolking?

Jaar	Activiteit	Organisatie/personen
2012	Campagne voor betere afvalscheiding samen met Arnhemse burgers (januari)	Gemeente Arnhem (wethouder Margreet van Gastel)
2012	Gemeentepagina in de Arnhemse Koerier over Warme Truiendag in Arnhem (10/2/2012)	Gemeente Arnhem (wethouder Margreet van Gastel)
2012	Campagne woningisolatie met subsidie Provincie voor 14.000 huizen in Arnhem (maart)	Gemeente Arnhem, Provincie Gelderland
2012	Presentatie Afvalplan 2012-2020; van afval naar grondstof (15/3/2012)	Dienst Stadsbeheer gemeente Arnhem
2012	Gratis compost voor Arnhemmers in ruil voor inzamelen GFT-afval (24/3/2012)	Gemeente Arnhem
2012	Gemeentelijke oproep tot deelname aan Earth Hour (31/3/2012)	Wereld Natuur Fonds, Gemeente Arnhem
2012	Organisatie themabijeenkomsten in stadhuis in het kader van Energie Made in Arnhem (14/5/2012)	Gemeente Arnhem (wethouder Margreet van Gastel, Jurgen Elfrink)
2012	Overeenkomst samenwerking betere afvalwaterbehandeling (16/5/2012)	Gemeenten Overbetuwe, Lingewaard, Rheden, Arnhem en waterschappen Rijn & IJssel en Rivierenland
2012	Beloning voor bewoners Schepen van Boeckoppad voor schoonhouden eigen straat (mei)	Gemeente Arnhem (wethouder Margreet van Gastel)
2012	Renovatie Rijngemaal mede ter verbetering van waterkwaliteit (mei)	Gemeente Arnhem, Waterschap Rijn & IJssel, Royal Haskoning
2012	Collectieve aankoop zonnepanelen door stadsregio Arnhem Nijmegen (De Groene Kracht) (mei)	Stadsregio Arnhem Nijmegen Energy Indeed (Mark Meijer)
2012	Zonatlas online (mei)	Gemeente Arnhem, Tetraeder
2012	Gemeentelijk Millenniumbeleid en project Energie Made in Arnhem (discussie-inbreng Platform Arnhem Mondiaal 14/5/2012)	Platform Arnhem Mondiaal (Ed Bruinvis)
2012	Advies Platform Arnhem Mondiaal aan B&W en raad over voortzetting gemeentelijk Millenniumbeleid (4/6/2012)	Platform Arnhem Mondiaal (Ed Bruinvis)
2012	Campagne tot scheiding plastic afval (juli)	Gemeente Arnhem
2012	Inzet mobiel weerstation tot verbetering leefklimaat in Arnhem (campagne Future Cities) (juli)	Gemeente Arnhem, Ruhr Universität Bochum (Monika Steinrücke)
2012	Campagne tot beter gebruik zonatlas (juli)	Gemeente Arnhem
2012	Campagne inzameling afgedankte elektrische apparaten (augustus)	Gemeente Arnhem
2012	Campagne inzamelen glas (augustus)	Gemeente Arnhem
2012	Campagne schoonhouden riool (augustus)	Gemeente Arnhem
2012	Campagne inzamelen oud papier en karton (augustus)	Gemeente Arnhem
2012	Landelijke Green Building Award voor groene gevel in Bloemstraat (13/9/2012)	Wethouder Margreet van Gastel
2012	2.300 straatlantaarns langs doorgaande wegen in Arnhem krijgen led-lampen (september)	Gemeente Arnhem (wethouder Margreet van Gastel)

2012	Subsidie van maximaal € 750 bij aanschaf elektrische scooter (oktober)	Gemeente Arnhem
2012	Presentatie 'Op volle kracht halverwege, Energie Made in Arnhem 2012' (19/12/2012)	Gemeente Arnhem

Millenniumdoel 1

Het percentage mensen dat in armoede leeft, is in 2015 met de helft teruggebracht ten opzichte van 1990.

In 1990 moesten 1,2 miljard mensen wereldwijd zien rond te komen van minder dan 1 dollar per dag.

Wat deed Arnhem daar in 2012 aan?

Jaar	Activiteit	Organisatie/personen
2012	Opbrenst vastenmaaltijd voor bewoners sloppenwijk Addis Abeba (Ethiopië) (1/3/2012)	Sint Eusebiusparochie, Inloophuis Sint Marten
2012	Benefietconcert voor koken op zonne-energie in ontwikkelingslanden (25/3/2012)	Stichting KoZon, Zonta Club Arnhem, The Bachones, Oostenwind, Stichting Wilde Ganzen
2012	Kledinginzameling door Dorcas; opbrengst voor armoedebestrijding in Afrika en Oost-Europa (21/4/2012)	Stichting Dorcas, Leger des Heils
2012	Vincentrum keert miljoenste euro uit in 36 jaar aan plattelandsschool in Argentinië en brillenproject op Sri Lanka (12/5/2012)	Vincentiusvereniging (René Egging, Arno Pfeil), Opticien Eli Hossevoort
2012	Heropening Wereldwinkel na renovatie met verbeterd aanbod artikelen (8/9/2012)	Wereldwinkel Arnhem
2012	Wereldarmoededag en Wereldvoedseldag op Jonas Daniël Meijerplaats (13/10/2012)	Gemeente Arnhem, Raad van Kerken Arnhem, Milieudefensie Arnhem, Werkgroep Verzet tegen Armoede, St. Arnhem-Lima, St. Fair Trade Gemeente Arnhem, Wereldwinkel, St. EVS EcoVrede, Platform Arnhem Mondiaal (Bert Oostveen)
2012	Benefietconcert voor landbouw coöperatie UNAG in Nicaragua (9/10/2012)	Stichting Fair Trade Gemeente Arnhem
2012	Transport brillen en brilmonturen naar Sri Lanka (september)	Opticien Eli Hossevoort
2012	Huizen voor alleenstaande moeders op Bali (Indonesië) (september)	Habitat voor Humanity Nederland, Legian (Rob Geurts)
2012	Stichting Dorcas zamelt 677 voedselpakketten in voor Afrika en Oost-Europa (november)	Stichting Dorcas
2012	Voedselinzamelingen bij Arnhemse supermarkten voor allerarmsten in Oost-Europa (9-10/11/2012)	Kruiskerk, Koepelkerk, Sionkerk, Albert Heijn, Coop
2012	Stage in Sengeream Hospital in Tanzania door Arnhemse co-assistente (november)	Nienke Smits, Sengeream Hospital (Marie-José Voeten)
2012	Veilinghuis Derksen veilt voor Terre des Homes (19-23/11/2012)	Veilinghuis Derksen (Albert Keddeman)

2012	Opbrengst benefietconcert UNAG voor Agriterra; opbrengst voor droogvloeren rijst in Nicaragua (7/12/2012)	Agriterra (Kees Blokland), St. Fair Trade Nederland (Yvonne Renckens), Four Digits
------	---	--

Millenniumdoel 2

Alle kinderen wereldwijd volgen in 2015 basisonderwijs.

Goed onderwijs is van groot belang voor de bestrijding van armoede. 20% van de kinderen in ontwikkelingslanden gaat niet naar school.

Wat deed Arnhem daar in 2012 aan?

Jaar	Activiteit	Organisatie/personen
2012	Benefietborrel voor betere opvang en onderwijs voor kinderen in Peru met Down-syndroom (10/2/2012)	Stichting Proyecto Yannick (Susan van der Wielen), Kookstudio Pangea
2012	Lesmarathon op Olympus College; opbrengst voor school in Liberia (22/6/2012)	Olympus College
2012	Aftrap actie '358 voor War Child' (kindsoldaten weer naar school) (8/11/2012)	Gemeente Arnhem (wethouder Michiel van Wessem), Maarten van Rossem College, War Child (Sander Wind, Carolien Verheijde)
2012	Opening winkel Terre des Hommes in Presikhaaf (7/11/2012)	Terre des Hommes (Nora Dankers, Niek de Kroon), wethouder Michiel van Wessem
2012	Scholieren Montessori College zetten zich in voor campagne '358 voor War Child' (december)	Montessori College (Mattie Wandel, Bruno Koopmans)

Millenniumdoel 3

Mannen en vrouwen zijn in 2015 gelijkwaardig.

Formeel hebben mannen en vrouwen wereldwijd dezelfde rechten, maar in de praktijk vindt nog vaak achterstelling en discriminatie van de vrouw plaats.

Wat deed Arnhem daar in 2012 aan?

Jaar	Activiteit	Organisatie/personen
2012	Vrede Express in Arnhem; thema gelijkheid en burgerzin (1-6/5/2012)	Platform Arnhem Mondiaal (Ed Bruinvis)

Millenniumdoel 4

Het aantal kinderen dat in ontwikkelingslanden voor het vijfde jaar overlijdt is met twee derde teruggebracht ten opzichte van 1990.

Wereldwijd sterven 10 miljoen kinderen voor hun vijfde jaar.
Wat deed Arnhem daar in 2012 aan?

Jaar	Activiteit	Organisatie/personen
2012	Actie 3FM Serious Request voor projecten Rode Kruis; opbrengst voor terugbrengen kindersterfte in ontwikkelingslanden (november)	Gemeente Arnhem, Rode Kruis, 3FM, jongerencentrum Willemeen

Millenniumdoel 5

In 2015 is moedersterfte met driekwart teruggebracht ten opzichte van 1990.

Jaarlijks sterven een half miljoen vrouwen aan de gevolgen van hun zwangerschap.
Wat deed Arnhem daar in 2012 aan?

Jaar	Activiteit	Organisatie/personen
2012		

Millenniumdoel 6

In 2015 is de verspreiding van ziektes als Aids, malaria en andere dodelijke ziektes gestopt.

Wereldwijd zijn 39 miljoen mensen besmet met het hiv/aids-virus, waarvan 25 miljoen mensen in Afrika.
Wat deed Arnhem daar in 2012 aan?

Jaar	Activiteit	Organisatie/personen
2012	400 leerlingen basisonderwijs in Arnhem e.o. doen mee met Wandelen voor Water; opbrengst voor AMREF Flying Doctors in Kenia) (februari)	Nederlands Watermuseum, Rotary Rheden Rozendaal, Jan Ligthartschool, Het JongLeren, De Vlindertuin, Rheder Enk, Parcivalschool, Arnhem International School
2012	Benefietoptreden voor latrines in Burkina Faso (september)	Aqua 4 All, harpiste Marianne Hofman

Millenniumdoel 7

In 2015 leven meer mensen in een duurzaam milieu en is het tekort aan schoon drinkwater met de helft teruggebracht.

Manier: integratie duurzame ontwikkeling in nationaal beleid.

Wat deed Arnhem daar in 2012 aan?

Jaar	Activiteit	Organisatie/personen
2012	Campagne tot behoud van zonnepanelenfabriek Helianthos (januari)	Burgerinitiatiefgroep (Matthijs Hisschemöller)
2012	Aanschaf drie groen gas-auto's als voorbeeldfunctie (januari)	Stein Installaties BV (Maarten Kruitwagen)
2012	Vergroting aantal oplaadpunten voor elektrische auto's in Arnhem (januari)	Stichting e-laad (Eric van Kaathoven)
2012	Campagne gezond voedsel uit stadstuinen (7/3/2012)	Stichting EVS EcoVrede (Syne Fonk), Arentheem College, Resto van Harte
2012	Oproep tot verbod gif in tuinen (februari)	Zuid Centraal (Lea Manders) D66 (Yvonne van Hamersveld)
2012	Repair Café in wijkcentrum De Hommel (11/2/2012)	Stichting Kom op voor een Duurzame Wijk (Jan Schreur)
2012	Eerste paal nieuw waterstofstation (februari)	Vébé van Steijn (Petra van Stijn), Gemeente Arnhem (wethouder Michiel van Wessem)
2012	Oproep aan 500 Arnhemmers om mee te doen aan proef met slimme energiemeter met app ('Arnhemse Energiekrijgers') (februari)	Liander, Gemeente Arnhem (wethouder Margreet van Gastel)
2012	Textielinzameling (10/2/2012)	Kringloopbedrijf 2Switch
	Parkeigenaar TCN wil louter energiebedrijven huisvesten op Arnheims Buiten (oprichting Energie Club) (februari)	TCN (Arnoud van Raak)
2012	Oproep tot deelname aan landelijke wedstrijd Energetic City 2050 (maart)	Alliander (Pallas Agterberg), Gemeente Arnhem (wethouder Margreet van Gastel)
2012	Bijeenkomst Duurzame Energie en Smart Grids (26/4/2012)	HAN Smart Business Center, Stichting kiEMT, TCN, Siemens en KEMA.
2012	Deelname Arnhemse scholiere aan Wereldjeugdparlement voor Water in Marseille (9/3/2012)	Annerieke Sleurink
2012	Bouw bijenhotels tijdens Dag van de Aarde (22/4/2012)	Milieudefensie Arnhem, Bezoekerscentrum Sonsbeek
2012	Wedstrijd in ontwerp duurzaamste dorp met subsidie Provincie Gelderland (april)	Jaap Hurman
2012	11 ^e oplaadpaal in Arnhem voor elektrische auto's bij ziekenhuis Rijnstate (maart)	Ziekenhuis Rijnstate
2012	Waterstofauto HAN goedgekeurd door Rijksdienst voor Wegverkeer (18/4/2012)	HAN (Twan van Spanje)
2012	Oproep tot het inleveren van afgedankte elektrische apparatuur voor recycling (april)	Wecycle
2012	Workshop energiebesparing voor MKB (30/5/2012)	Liander, Klimaatverbond
2012	HyEt Solar koopt zonnecelfabriek Helianthos over van Nuon (7/5/2012)	HyEt Solar (Rombout Swanborn)
2012	Oprichting RijnIJssel Energie Coöperatie (22/5/2012)	RijnIJssel Energie Coöperatie (Jan de Wit)

2012	Repair Café in buurthuis De Hommel (2/6/2012)	St. Kom op voor een Duurzame Wijk (Jan Schreur)
2012	Start campagne 'Arnhemse Energiekrijgers' met 500 Arnhemmers (4/6/2012)	Liander, wethouder Margreet van Gastel
2012	GroenLinks onderscheidt De Groene Vos met het Groene Lintje 2012 (16/6/2012)	GroenLinks (Joop Ouborg), wethouder Henk Kok
2012	Festival 'Proef de Stad' (21/6/2012)	Architectenbureau CASA (Edwin Verdurmen)
2012	Aanscherping campagne 'Stook je rijk' (juli)	Woonbond, Gelderse Natuur- en Milieufederatie (Maarten Visschers)
2012	Meer e-laad palen voor elektrische auto's op Arnhems Buiten (juli)	Dekra, DNV Kema, Energy Club
2012	Actie 'Groen Dichterbij' t.b.v. opzet groene buurtprojecten (augustus)	IVN, Oranje Fonds, SME Advies, Buurtlink.nl
2012	EKO-tellingen in Arnhemse supermarkten (25/8/2012)	Milieudefensie Arnhem
2012	Inzameling textiel (september)	Kringloopbedrijf 2Switch
2012	Discussiebijeenkomst over duurzaam bouwen (19/9/2012)	HAN, Vereniging De Nieuwe Aanpak
2012	Filmavond over milieugevolgen oliewinning door Shell in Nigeria (14/9/2012)	Milieudefensie Arnhem
2012	Future City Festival (innovatie en duurzaamheid) (5-7/10/2012)	Alliander, Gemeente Arnhem
2012	Arnhemse scholen doen mee aan Future City Festival (oktober)	HAN, Montessori College, Arentheem College, Beekdal Lyceum, Thomas a Kempis College, De Boomhut, Pieter Jongelingschool, De Piramide, De Radar
2012	Opening Watt connects en Energy Club op Arnhems Buiten (5/10/2012)	Watt connects, Energy Club
2012	HyMove demonstreert waterstofbus aan internationale pers (20/9/2012)	HyMove
2012	Autovrije Dag in Lombok (16/9/2012)	Wijkvereniging Lombok
2012	Congres op Industriepark Kleefse Waard ter gelegenheid van 10-jarig bestaan Nederlandse Waterstof- en Brandstofcelvereniging rond het thema Smart Hydrogen (september)	Nederlandse Waterstof- en Brandstofcelvereniging (NWW)
2012	Arnhems Compliment voor Koffiebranderij Peeze vanwege duurzame productiewijze (september)	Koffiebranderij Peeze (Timmo Terpstra)
2012	Thomas a Kempis College zet twee dagen verwarming uit (oktober)	Thomas a Kempis College
2012	Biologische markt en Repair Café in buurthuis De Lommerd (20-21/10/2012)	St. Kom op voor een Duurzame Wijk (Hester van Haaren)
2012	HAN organiseert symposium over duurzame energie en innovatie op Dag van de Duurzaamheid (10/10/2012)	HAN, Stichting kiEMT, DNV KEMA, Tennet
2012	Stichting Volkshuisvesting bouwt nieuwe wijk Fluvium Noord/Groot Rijnwijk met duurzame verwarming (zonder aardgas) (oktober)	Stichting Volkshuisvesting (Henk van Ramshorst)
2012	Scholenproject 'Hoe word ik een Arnhemse afvalheld?' over milieu en hergebruik (oktober)	Gemeente Arnhem, Milieubende, Wecycle, Adviesbureau I-Link, Natuurcentrum Arnhem
2012	Woningcorporatie Portaal wil in 2020 alle huizen zonder energierekening (november)	Woningcorporatie Portaal (Marco de Wilde)

2012	Vijf Arnhemse basisscholen in voorjaar 2013 volledig over op zonnestroom (november)	Sint Jozef, Johannesschool, De Boomhut, 2 locaties Pieter Brueghelschool
2012	Raadsleden roepen op tot behoud van statiegeld-systeem (26/11/2012)	GroenLinks (Sjaak van 't Hof), ChristenUnie (Addy Plieger)
2012	Textielinzameling (9/11/2012)	Kringloopbedrijf 2Switch
2012	Campagne voor inzameling afgedankt elektrisch speelgoed (november)	Gemeente Arnhem, Wecycle
2012	Raadsfracties dringen aan op planten duizenden bomen en ander groen in centrum Arnhem om hittestress te verminderen (5/11/2012)	GroenLinks, CDA, D66 en Zuid Centraal (Nico Wiggers, Gerben Karssenbergh)
2012	Landelijke Lean and Green Award voor project Duurzame Stedelijke Distributie (8/11/2012)	Connekt, gemeente Arnhem (wethouder Martijn Leisink)
2012	Derde verticale tuin in Arnhem (Weerdjesstraat) (21/11/2012)	Woningcorporatie Portaal, Architectenbureau Nexit (Wilbert de Haan)
2012	Stichting Waterstof Onderneming Gelderland presenteert concept '2013 vervolg' op industrieel onderzoeksproject 'Gelderland H2 Mobiliteit' (21/11/2012)	Stichting Waterstof Onderneming Gelderland (T.P.M. Hendriks)

Millenniumdoel 8

In 2015 is er beter bestuur, een eerlijker handelssysteem en de oplossing van schuldenproblematiek gerealiseerd.

Hier ligt met name een taak voor de rijke landen in de wereld.

Doel 8 is voorwaarde voor realisering van de andere 7 doelen.

Wat deed Arnhem daar in de periode 2000 tot heden aan?

Jaar	Activiteit	Organisatie/personen
2012	Wethouders lezen voor bij Fair Trade ontbijt op twee Arnhemse basisscholen (18/1/2012)	Wethouders Luuk van Geffen en Margreet van Gastel, basisscholen Jan Ligthart en De Schagraaf
2012	Fair Trade break bij Burgers' Zoo in het kader van World Fair Trade Dag (12/5/2012)	St. Fair Trade Gemeente Arnhem, Burgers' Zoo
2012	Diaconessenkerk uitgeroepen tot Fairtrade kerk (2/12/2012)	Diaconessenkerk (Fen de Boer), St. Fair Trade Gemeente Arnhem (Wilko van Loon)